

JAARBOEK

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

X. 1923.

AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

1923.

Onbekend Gouden Medaillon van
CONSTANTIUS I CHLORUS 292—306
te Trier geslagen.

Voorzijde: FL VAL CONSTANTIVS NOBILISSIMVS C. (Flavius Valerius Constantius Nobilissimus Caesar). Hoofd van CONSTANTIVS CHLORUS naar rechts, omhuld door de leeuwenhuid, welke onder den hals is toegeknoopt.

Keerzijde: MARTI VICTORI. Naakte MARS met fladderenden mantel, in zijn rechterhand een lans en met zijn linkerhand een krijgstrophee schouderend, naar rechts loopend, daaronder TR. (aanduiding van de muntplaats Augusta Trevirorum, het latere Trier).

26,15 gr. 25 mM.

FLAVIVS VALERIVS CONSTANTIVS, genaamd CHLORUS naar zijn lievelingskleur chlorus = geelgroen, in de geschiedenis bekend onder den naam van CONSTANTIVS I CHLORUS.

In 293 werd hij door MAXIMIANUS HERCULES (285—310)

tot Caesar verheven en verkreeg hij het bestuur over Gallia, na zijne overwinning over ALLECTUS ook over Britannia.

Op dit oogenblik werd het Romeinsche rijk door vier keizers bestuurd, DIOCLETIANUS en MAXIMIANUS HERCULES, beiden met den titel Augustus en GALERIUS MAXIMIANUS en CONSTANTIUS CHLORUS met den titel Caesar.

CONSTANTIUS CHLORUS leefde eerst in concubinaat met FLAVIA HELENA, de moeder van keizer CONSTANTINUS MAGNUS, die hij echter verliet om te huwen met THEODORA, de stiefdochter van MAXIMIANUS HERCULES. (289 of kort daarvoor).

In of kort na 298 behaalde CONSTANTIUS CHLORUS eene groote overwinning op de Allemannen, die in Gallië in het gebied der Lingonen (het land van Langres) gevallen waren.

Hij werd in 305 tot Augustus uitgeroepen en overleed kort voor den 25 Juli 306 te Eboracum (York) na de Picten overwonnen te hebben.

Komen wij nu tot ons medaillon terug waarop CONSTANTIUS CHLORUS als Hercules en op de keerzijde de overwinnende god Mars wordt afgebeeld.

De titel Nobilissimus Caesar wijst er op, dat deze munt vóór 305, het jaar waarin hij tot Augustus werd uitgeroepen, moet geslagen zijn, het omschrift MARTI VICTORI houdt de herinnering aan een groot wapenfeit levendig.

De muntplaats TR (Augusta Trevirorum), geeft aan, dat het stuk te Trier is geslagen. Een zijner roemrijkste heldenfeiten nu vond plaats in of kort na 298 toen hij de Allemannen, die tot ver in het land der Lingonen

(Langres) waren doorgedrongen, versloeg. Misschien is dit medaillon ter herinnering aan dit roemrijk wapenfeit geslagen en dan omstreeks 298 te Trier gemunt.

Zoowel de voorzijde, het hoofd omgeven door een leeuwenhuid, als de keerzijde MARTI VICTORI met den naar rechts schrijdenden Mars, waren tot nu toe, als munttypen geheel onbekend onder de munten van CONSTANTIUS CHLORUS, in COHEN ¹⁾ en in GNECCHI ²⁾ beschreven.

Van keizer MAXIMIANUS HERCULES zijn vier gouden medaillons bekend, die het hoofd in de leeuwenhuid op de voorzijde dragen, waardoor de medailleur van het medaillon van CONSTANTIUS CHLORUS waarschijnlijk geïnspireerd werd. Het zijn de medaillons door FRANCESCO GNECCHI in zijn bovenvermeld werk beschreven en op plaat 5 onder de nummers 5, 7 en 8 afgebeeld. Deze medaillons zijn alle uniek.

De medailleur moet een voor zijn tijd zeer bekwaam kunstenaar geweest zijn; het is voor het einde der derde eeuw na CHRISTUS bijzonder fraai werk en van grootere kunstwaarde dan de drie gouden medaillons, die van dezen keizer bekend zijn en in het werk van GNECCHI op pl. 5 nummers 9, 10 en 11 afgebeeld werden.

Het gewicht 26,15 gram komt overeen met dat van vijf aurei; de aurei te Trier geslagen wogen ongeveer 5,30 gram.

M. SCHULMAN.

¹⁾ HENRY COHEN. *Description historique des Monnaies frappées sous l'Empire Romain*. Deuxième édition. Paris. 1880—1888. 8 vols.

²⁾ FRANCESCO GNECCHI. *I Medaglioni Romani*. Milano. 1912. 3 vols.